

= Nowe wystawy w Zachęcie. W dniu 7 października otwarto wystawę grupy „Dziesięciu” z Krakowa, do której należą: Bunsch, Detke, Fedkiewicz, Grott, Hoffman, Samlicki, Serwin, Seweryn, Popławski, oraz kolekcji prac: ś. p. Władysława Stachowskiego, Anny Berent, Tadeusza Cieśliewskiego syna, Marjana Konarskiego, Janiny Nowotnej i wystawę ogólną.

= Otwarcie wystawy „Stara Praha”. W sobotę dnia 28. X. odbyło się w Zachęcie uroczyste otwarcie wystawy prac graficznych p. n. „Stara Praha” czeskiego art. mal. Jarosława Skrbka, urządzona przez Tow. polsko-czechosłowackie ku uczczeniu 15-lecia republiki czechosłowackiej.

Wystawę otworzyła p. Girsowa, małżonka ministra pełnomocnego Czechosłowacji w obecności min. Szembeka i min. Wielowycyńskiego.

Szkoda wielka, że „Zbiorowa wystawa *leptów* (sic!)”, której katalog zawiera na wstępie „kilka słów autora o jego graficznej imprezie praskiej gotyki (sic!) i baroku” — ośmiesza się właśnie komiczną polszczyzną katalogu. Czyż niema nikogo w Tow. Polsko-Czechosłowackiem w Warszawie (które firmuje tę wystawę), ktoby... znał język polski? Przecież ów „*Spis Leptów Starej Pragi*” stanowi istne curiosum! Na każdej stronie powtarza się: „Dwadzieścia *leptów*”. Owe *lepty* — to: akwaforty!

= Zjazd Polskich Artystów-Plastyków w Warszawie. W Warszawie odbył się Zjazd Wielkiej Rady Polskich Artystów Plastyków. Wielka Rada została wyłoniona w ubiegłym roku, jako stała organizacja Zjazdu Plastyków, który się odbył w Krakowie z okazji uroczystości jubileuszowych ku czci Stanisława Wyspiańskiego. W Zjeździe tym było reprezentowanych 39 organizacyj i instytucji plastycznych z całej Polski.

Zjazd Wielkiej Rady odbył się pod przewodnictwem prezesa Komitetu Wykonawczego, rektora Tadeusza Pruszkowskiego przy udziale 18 delegatów, reprezentujących związki artystyczne z Warszawy, Krakowa, Lwowa, Poznania, Wilna i Łodzi.

Uchwalono wnioski w następujących sprawach:

Zjazd wyraził radość z powodu powołania do życia Akademii Literatury i nadzieję stworzenia w przyszłości Akademii Sztuk Pięknych.

W celu podniesienia twórczości artystycznej i poziomu kultury malarskiej uchwalono organizować co roku wielkie ogólnopolskie Salony Wiosenne kolejno w różnych miastach prowincjonalnych. Kolejność ustalono w sposób następujący: 1934 — Kraków, 1935 — Wilno, 1936 — Lwów, 1937 — Poznań i 1938 — Łódź.

Dalej uchwalono zwrócić się z apelem do instytucji rządowych, samorządowych i społecznych, o poczynienie zamówień w dziedzinie malarstwa i rzeźby dla dekoracji budynków publicznych i ich wnętrz. Zjazd wyraził opinię, że wszelkie większe zamówienia publiczne powinny być dokonywane drogą konkursów dostępnych dla wszystkich polskich artystów.

Wreszcie powzięto szereg uchwał dotyczących przywrócenia nauce rysunków w szkołach średnich charakteru przedmiotu obowiązkowego i polecono Komitetowi Wykonawczemu opracowanie w tej sprawie memoriału do Ministerstwa W.R. i O.P.

Wszystkie wnioski zostały uchwalone jednogłośnie. Przewodniczącym Komitetu Wykonawczego wybrano prof. Władysława Skoczylasa.

Najbliższy Zjazd Rady uchwalono zwołać w maju 1934.

= Akademia ku czci ś. p. Wincentego Drabika. Staraniem Państwowego Instytutu Sztuki teatralnej odbyła się w lokalu szkoły uroczysta akademja

ku czci ś. p. Wincentego Drabika, na której obecni byli przedstawiciele Min. W. R. i O. P., Akademii Sztuk Pięknych, profesorowie i uczniowie Instytutu tudzież zaproszeni goście.

Akademję zagał dyr. A. Zelwerowicz, który wyjaśniał na czym polega niezastąpiona strata, jaką poniósł teatr w Polsce przez śmierć ś. p. Drabika, scharakteryzował jako artystę i nieskazitelnego, bezkompromisowego człowieka, poczem zaznaczył, że śmierć Wincentego Drabika dotknęła bezpośrednio i Instytut, gdyż tuż przed zgonem artysty konferował z nim dyr. Zelwerowicz w sprawie kontaktu między studjum malarstwa teatralnego w Akademii Sztuk Pięknych a wydz. reżyserskim Instytutu. Projekty ś. p. Drabika w tej sprawie będą w całej rozciągłości respektowane i w ten sposób ostatnia Jego wola spełniona.

Następnie dyr. L. Schiller wygłosił odczyt, w którym przedstawił działalność artystyczną Drabika, której niestety nie można już całkowicie zrekonstruować, jak nie można ożywić wielkich kreacji Bolesława Leszczyńskiego czy Kamińskiego. Sztuka bowiem malarska Drabika była ściśle związana z teatrem. Schiller podnosił wielką doniosłość roli, jaką w teatrze odegrał Drabik, jego styl polski i monumentalność ujęcia.

Po akademji odbyła się konferencja w obecności naczelnika wydziału sztuki p. Zawistowskiego, radcy Wojcickiego, rektora Akademii Sztuk Pięknych Pruszkowskiego, dyrektorów Instytutu i profesorów wydziału reżyserskiego tudzież reprezentantów studentów obu uczelni, na której zastanawiano się nad wcieleniem w życie ostatniej woli ś. p. Drabika, dotyczącej współdziałania wydziału reżyserskiego i kursu malarstwa scenicznego w Akademii Sztuk Pięknych.

= Zrzeszenie Polskich artystów plastyków w Warszawie: Na odbytem w dniu 9 czerwca r. b. Dorocznym Walnym Zebraniu został wybrany Zarząd, który ukonstytuował się następująco: Prezes Franciszek Szwoch, Wiceprezes: Marceł Nałęcz-Dobrowolski, sekretarz: Aleksander Sarnowicz, skarbnik: Kazimierz Borzym, członkowie Zarządu: Aleksander Borawski, Błażej Iwanowski, Roman Kawecki, Emil Lindemann, Alfred Sipiński, zastępcy: Stanisława Kędzierska, Antoni Suchanek, Antoni Wasilewicz. Przewodniczący Sekcji Sztuki Kościelnej i Odczytowo-propagandowej: Aleksander Borawski. Przewodniczący Sekcji Wystawowej: Alfred Sipiński. Przewodniczący Sekcji Graficznej: Antoni Suchanek. Komisja rewizyjna: Włodzimierz Nałęcz, Jan Sobecki, Zofja Stankiewicz-Skorobohata.

W I L N O

= Budowa pomnika Adama Mickiewicza. Warunki umowy, zawartej między Komitetem Głównym Budowy Pomnika A. Mickiewicza w Wilnie z art. rzeźbiarzem Henrykiem Kuną przewidują, że pomnik będzie całkowicie ukończony i ustawiony na wyznaczonym miejscu w Wilnie w czerwcu 1935 r. Dotychczasowy przebieg prac pozwala przypuszczać, że o ile nie zawiadą środki finansowe, termin ten będzie dotrzymany. W październiku ubiegłego roku p. Kuna przedstawił Komisji Odbiorczej Komitetu model w gipsie postaci wieszczącej naturalnej wielkości (około 1 m 80 cm) oraz rozpoczęte pierwsze płaskorzeźby w glinie. W ciągu zimy ubiegłego roku p. Kuna kontynuował prace nad płaskorzeźbami, które wykonywał w glinie i odlewał następnie w gipsie, oraz rozpoczął pracę nad posągami Mickiewicza wysokości 6 m, to jest w wymiarach, przewidzianych w projekcie pomnika. Początkowo artysta zamierzał

wykonać rzeźbę postaci do odlewu w glinie i gipsie, za zgodą jednak Zarządu Komitetu zdecydował się przygotować model drewniany, ponieważ pozwala to na spokojniejsze i bardziej precyzyjne opracowanie rzeźby. Drewniany model po wykonaniu odlewu w bronzie stanie się własnością Komitetu.

W sierpniu r. b. Komisja Odbiorcza w składzie: prof. Slendziński, prof. Lalewicz, prof. Breyer i dr. Lorentz, stwierdziła, że wszystkie płaskorzeźby w liczbie 12 są wykonane i odlane w gipsie, a prace nad posągami w drzewie dobiegają końca. W tym samym czasie Komisja dokonała odbioru pierwszego transportu granitu z kamieniołomów wolińskich od firmy Czewowski i Strug. W chwili obecnej prawie wszystkich granit, potrzebny do budowy, znajduje się w Warszawie, granit na stopnie jest już w znacznej części obrabiony, i rozpoczęto kucie w kamieniu pierwszych płaskorzeźb. Za 2 do 3 tygodni model drewniany posągu będzie ostatecznie ukończony, a w ciągu zimy Komitet rozważy oferty na wykonanie odlewu w bronzie.

Ponieważ ze względów technicznych prace rzeźbiarskie i odlewnicze wykonywa się w Warszawie, Wilnianie naogół nie mieli dotąd możliwości naocznie przekonać się, jak realnie postępuje naprzód sprawa budowy pomnika. Przed kilku dniami komunikaty w prasie przyniosły wiadomość o zamiarze Komitetu przystąpienia do budowy fundamentu pod pomnik na ul. Mickiewicza. W dniu 11 października na posiedzeniu, które odbyło się pod przewodnictwem prezydenta Maleszewskiego rozważano szczegółowo sprawy, związane z budową fundamentu, poczem Komisja Wykonawcza Komitetu łącznie z zaproszonymi rzeczoznawcami ustaliła kolejność robót.

Ze względu na wymiary pomnika (wysokość przeszło 17 m) fundament uchwalono wykonać w sposób jaknajbardziej trwały i uprzednio zbadać grunt za pomocą wiercenia. Próbné wiercenie zostało już wykonane pod kierunkiem dyr. Jensa w ciągu ostatnich dni. W najbliższym czasie zostanie oznaczony teren pod pomnik i nastąpi urządzenie objazdu oraz ogrodzenie miejsca budowy. Trzeba przypomnieć, że pomnik stanie pośrodku obecnej jezdni na ul. Mickiewicza mniej więcej u wylotu alei, prowadzącej do wodotrysku. Jezdnia i chodniki będą w przyszłości obiegać pomnik dwustronnie, narazie jednak wykonany będzie tylko jeden odcinek jezdni i chodnika — od strony skweru. Nowa jezdnia przebiegać będzie po tej stronie mniej więcej linią obecnego chodnika.

Następnym etapem prac fundamentowych będzie położenie rurociągu wodociągowego, gazowego i kabli, skasowanie kanału kanalizacyjnego i przestawienie lamp elektrycznych. Wszystkie te prace będą wykonane w najbliższych tygodniach, poczem rozpocznie się budowa fundamentu.

= Pomnik ś. p. Czesława Jankowskiego. W kościele św. Jana odbyło się nabożeństwo żałobne za duszę ś. p. Czesława Jankowskiego, wybitnego literata i publicyści, założyciela i wieloletniego prezesa syndykatu dziennikarzy wileńskich. Następnie w obecności przedstawicieli społeczeństwa wileńskiego i prasy odbyło się na cmentarzu Rossa odsłonięcie pomnika na grobie zmarłego, dłota artysty-rzeźbiarza Bałzukiewicza.

= Międzynarodową Wystawę Plakatów: wystaw i targów międzynarodowych, na której jest reprezentowanych 20 państw, otwarto w Wilnie.

= Wystawę obrazów żydowskich artystów malarzy otwarto w lokalu przy ul. Wielkiej 47, staraniem Wileńskiego Tow. Żydowskich Artystów Plastyków.

AMALFI

= Odkrycie prastarych murów katedralnych. Jak wiadomo, jedna z najstarszych katedr włoskich, katedra w Amalfi, została zbudowana w początku X wieku. Dotychczas jednak pomimo poszukiwań nie udało się odnaleźć śladów prastarej budowli sięgającej okresu powstania Rzeczypospolitej Amalfitańskiej. Obecnie prof. Chierici, superintendent archeologiczny we Włoszech Południowych, odrestaurowując kościół św. Krzyża łączący się bezpośrednio z nową katedrą, spostrzegł ślad murów niezawodnie starszych, pod pokrywą tynku i bezwartościowych malowideł ściennych z XVII stulecia. Pod tą nawierzchnią odnaleziono boczna ścianę prastarej katedry, w której kilkanaście okien przedzielonych marmurowymi kolumnkami potwierdziło pierwotne przypuszczenia. Prof. Chierici opierając się na kronikach opisujących dokładnie wnętrze prastarej katedry przypuszcza, że budowla zachowała się całkowicie i ma nadzieję, że uda mu się odnaleźć wszystkie ściany w dobrym stanie pod nawierzchnią barokową, zdobiącą kościół.

ANTWERPJA

= Wędrowną wystawą belgijskiej sztuki współczesnej. Towarzystwo „Art Contemporain“ z Antwerpii zorganizowało wystawę belgijskiej sztuki współczesnej w Zurichu, która następnie przewieziona będzie do Bazylei, Berna i do Genewy.

Towarzystwo to, utrzymujące się całkowicie z subdywójów osób prywatnych, od wielu lat prowadzi intensywną propagandę sztuki belgijskiej.

Ostatnio zorganizowało wystawę sztuki belgijskiej w Helsingforsie.

= Architektura kościelna w Polsce. Na ten temat ukazał się w *La Metropole* z dnia 21. VI. b. r. artykuł Dr. J. Puciały-Pawłowskiej.

= Wystawa malarzy krakowskich w Antwerpii. W Antwerpii otworzyli wystawę obrazów dwaj młodzi malarze krakowscy pp. Syrjusz Korngold i Artur Rennert o czym już krótko informowaliśmy (*Szt. P.*, IX. 147).

Z tej okazji ukazał się w *La Metropole* dłuższy artykuł p. t.: *Deux Peintres Polonais*, w którym krytyk belgijski pisze m. in.: *Korngold, qui est de Cracovie, peint a l'instar de Paris. Rennert, qui est de Paris, peint ainsi a l'instar de Paris, mais il parait moins „l'ecole de Paris“ que son camarade.*

Rzecz prosta, *ces deux parisianisants* — jak ich nazywa wspomniany krytyk — wystawą swoją dowodzą, że dawne pytanie, postawione przez *L'Oeuvre* w r. 1921, z powodu wystawy sztuki polskiej w Paryżu: *mais, d'abord, existe-t-il un art qui soit propre a la Pologne?* — jest tylko uprzejmem pytaniem retorycznym.

AMSTERDAM

= Sukces artystek polskich na Międzynarodowej wystawie w Amsterdamie. Staraniem Sekcji polskiej Międzynarodowego Komitetu Sztuk Pięknych przy „International Federation of Business and Professional Women“, wzięły niektóre nasze artystki udział w Międzynarodowej Wystawie prac artystycznych kobiecych, w Stedelijk-Museum w Amsterdamie.

Wobec ograniczonego miejsca, Polskę reprezentowało tylko 17 artystek: Z. Katarzyńska-Pruszkowska, H. Karpińska, B. Gardowska-Krasnodębska, O. Boznańska, Z. Trzcńska-Kamińska, J. Kortarbińska, W. Golakowska, P. Górska, J. Umińska, E.